

Eesti Loomakaitse Seltsi ettepanekud “Rohepöörde tegevusplaanile”

1. Energeetika

- Soovitame lisada punkti “Keskkonnahoidlike energiakandjate tootmisvõimekus ja tarbimine” riigipoolne toetus elektri väiketootjatele, mis tõstab kodanike huvi päikesepaneelide kasutuselevõtu vastu. Propageerida antud lahendust ka korteriühistute seas kohalike omavalitsuste tasandil.

2. Kliimamuutused

- Punkt 2.2. Kliimamuutuste punktis välja toodud uuringutes, analüüsides ja juhendmaterjalides tuleb kajastada loomse toidu tootmise ja tarbimise seost kliimamuutustega ning taimse toidu eelistamise positiivset mõju kliimale ja keskkonnale.

4. Ruumiplaneerimine ja hooned

- Soovitame lisada punkti “Kestliku arengu printsiipidest lähtuv ruumiline planeerimine” kohus arendajatele arvestama planeeringusse sisse rohealad, nt hoone ümbruses, katusel jne, eesmärgiga vältida linnakeskkonna ülekuumenemist varju tekitava taimestiku puudumise ning ulatuslike betoon- ja klaaspindade tõttu
- Punkt: “Kestliku arengu printsiipidest lähtuv ruumiline planeerimine”. Soovitame selgeid piirangud valgusreostusele pimedal ajal – keelustada öösel valgusreostust põhjustavad reklaamtahvlid jm valgustus eesmärgiga vähendada mõju elanike vaimsele tervisele ja une kvaliteedile ning ka kahjulikku mõju linnakeskkonnas elavatele lindudele, kelle elurütmi valgusreostus segi paiskab.
- Punkt: “Kestliku arengu printsiipidest lähtuv ruumiline planeerimine”. Soovitame seada piirangud klaasseintele eesmärgiga vähendada kõrghoonete kahjulikku mõju linnakeskkonnas elavatele lindudele.

5. Elurikkus, maakasutus, bioressursside väärimine

- Soovitame lisada "Looduskaitse maakasutuse ja planeerimise toetamine ning elupaikade taastamine" punkti (või täiendada punkti 5.4) juurde, mis näeb ette koduloomadena peetavate loomaliikide pidamise reguleerimist eesmärgiga kaitsta kohalikku liigirikkust ning vähendada ka muid keskkonnamõjusid. Soovitame loomaliikide pidamist reguleerida positiivse nimekirjaga ehk lubatud loomaliikide nimekirjaga. Samal meetodil kehtib Eestis nende loomaliikide nimekiri, keda on lubatud avalikult näidata ja kasutada meelelahutuses.

Positiivse nimekirja peetakse heaks meetodiks, kuna see on konkreetne ja kõigile osapooltele kergesti mõistetav. Loetelu liikidest on pigem lühike, seega kergesti hoomatav. Liikide lisamisel nimekirja lähtutakse tavaliselt viiest kriteeriumist: 1. Looma heaolu: looma peab olema lihtne pidada, austades tema füsioloogilisi, etnoloogilisi ja ökoloogilisi vajadusi. 2. Keskkond: nimekirjas ei tohi olla ühtegi liiki, mis jääks põgenemise korral looduses ellu ning kujutaks seega ökoloogilist ohtu. 3. Inimeste tervis: loom ei tohi oma olemuselt olla agressiivne ega ohtlik ning seada inimese tervist mitte mingil moel ohtu. 4. Kasvatus: teave looma pidamise kohta peab olema lihtsasti kättesaadav. 5. Kahtluse korral: vastuoluliste andmete korral või loomapidamisalase teabe puudumisel tuleks otsustada looma kasuks, st mitte lisada looma nimekirja.

Positiivne nimekirja on kasutusele võtnud Euroopas Leedu, Norra, Belgia, Luksemburg, Holland, Horvaatia, Malta, Küpros ja Prantsusmaa. Arutelud käivad veel Soomes, Rootsis ja mitmetes teistes riikides.

Rohkem informatsiooni positiivse nimekirja kohta leiab siit - <https://loomakaitse.ee/positiivne-list/>

- Soovitame kalade rändeteede kaitse eraldi välja tuua.
- Soovitame lisada punkti "Looduskaitse maakasutuse ja planeerimise toetamine ning elupaikade taastamine" pesitsusrahu kehtestamine kõigis metsades kogu pesitsusaja vältel (<https://pesitsusrahu.org/g>).
- Soovitame keelustada kaitsealuste liikide jahi.

6. Transport ja liikuvus

- Soovitame mõiste "kergliiklustee" asendada juriidilist sisu kandva mõistega, et parandada liiklejate ohutust ning anda selged juhised, kus millise vahendiga liigelda tohib. Alternatiivina lisada mõiste ammendav selgitus liikluseadusesse.
- Punkt: "Ohutu ja rohepööret toetava tänavakeskkonna loomine". Soovitame kehtestada madalamad kiiruspiirangud linnaliikluses, eesmärgiga vähendada mürareostust ning kaasnevat õhusaastet.

7. Kestlik toidusüsteem

- Soovitame kestliku toidusüsteemi kategoorias rõhutada, et taimetoit on efektiivne kliima ja keskkonna kaitsmise viis. Leiame, et kui Eesti soovib teha efektiivset rohepööret, on vaja vähendada intensiivse loomakasvatuse osakaalu. Intensiivne loomakasvatus on inimeste toitmiseks ebaefektiivne ka seetõttu, et loomadele toidu kasvatamiseks kasutatakse intensiivset taimekasvatust. Kui eesmärk on kasutada vähem põllumaad, tuleb vähendada loomse toidu tootmist.
- Soovitame punktis "Toiduainetööstuse ja põllumajandustootjate investeeringute toetamine" rõhutada vajadust vähendada toetusi liha- ja piimatootjatele ning tõsta taimetoitude tootjate ja kasvatajate toetusi.
- Soovitame punktis 7.32 "Tarbijate ja toidukäitlejate teadlikkuse suurendamine" tuua Riiklike toitumissoovituste hulgas eraldi välja mitmekülgne taimetoit.
- Soovitame punktis "Tarbijate ja toidukäitlejate teadlikkuse suurendamine keskkonnasäästliku toitumise ning taimse toitumise propageerimine koolisüsteemis algharidusest kõrghariduseni, sh haridusasutuste kohustus võimaldada loomse toidu kõrval alati taimseid valikuid.
- Soovitame keelustada puurikanade munade tootmine ja müük või lisada hoiatussildid puurikana munade karpidele (sarnaselt sigaretipaki hoiatustele).
- Palume lisada punkti "Toiduainetööstuse ja põllumajandustootjate investeeringute toetamine" juurde taimse toidu ja taimsete valguallikate tootmise ja arendamise toetamise.

8. Rohemajandus

- Puntid 8.7 - 8.15. Keskkonnahariduses tuleb kindlasti rääkida toiduvalikute, keskkonna ja kliimamuutuste seostest.
- Punktid 8.16 - 8.33. Palume põhimõtete all kindlasti välja tuua ka taimetoidu olulisuse.
- Punkt 8.50. Leiame, et rohepöördega seotud konverentsidel ja muudel üritustel ning ka teistel keskkonna-, rohemajanduse- ja kliimateemalistel üritustel tuleb pakkuda ainult taimetoitu.

9. Ringmajandus ja jäätmed

- Punkt: "Jäätmekäitluse korraldamine vastavalt ELi tasemel seatud eesmärkidele". Ringlussevõtu lihtsustamine elanikele: prügimajade rajamise toetused; kohustus prügi ühistu tasandil liigiti sorteerida.
- Soovitame korraldada ületarbimise vähendamisele suunatud avalikke kampaaniaid, mh kuidas rohepesu ära tunda, kiirmoe kahjulikkus jne.

Muud ettepanekud ja kommentaarid

- Mõiste "rohepööre" on olemuslikult polariseeriv, sest sõnal "pööre" on negatiivsed konnotatsioonid, vrd "riigipööre", "majanduslik pööre", "võttis halva pöörde". Soovitaksin kogu selle mõiste rebrandida ja kaasata selleks turundusspetsialiste, kes mõistavad, kuidas inimene mõisteid tõlgendab ning kellel on kogemus meediaga suhtlemisel. Kogu rohepöörde mõiste vajab uut läbimõeldud ja meediasõbralikku kuvandit.
- **2. Kliimamuutused.** Kuidas RMK seotus reguleeritud on? Eriti arvestades ühiskonna üha kasvavat vastumeelsust RMK raiemahtude pidevale tõstmisele.
- **5. Elurikkus, maakasutus, bioressursside väärindamine.** Punkt 5.19 Teha looduskaitseaduse muudatuste välja töötamisel tihedat koostööd valdkonnas tegutsevate MTÜ-de ning muude sidusgruppidega, kellel võib olla väärtuslikku sisendit seaduse kaasajastamiseks.
- **7. Kestlik toidusüsteem.** Punktid 7.25- 7.26 Leiame, et kuna intensiivne vesiviljelus (kalafarmid) on keskkonda kahjustav tegevus, siis ei sobi see Rohepöörde tegevusplaani. 7.12 Toome välja, et kui vähendada intensiivse loomakasvatuse osakaalu, ei ole vaja antibiootikumide vähendamisega eraldi tegeleda, vaid saab keskenduda loomade heaolule.